

Struer Kommune
Østergade 13
7600 Struer

Att. Tina Pedersen

DATO: 05-09-2018

JOURNALNUMMER
01.05.08-P25-13-18

RÅDHUSET, PLAN OG MILJØ
ØSTERGADE 13
7600 STRUER

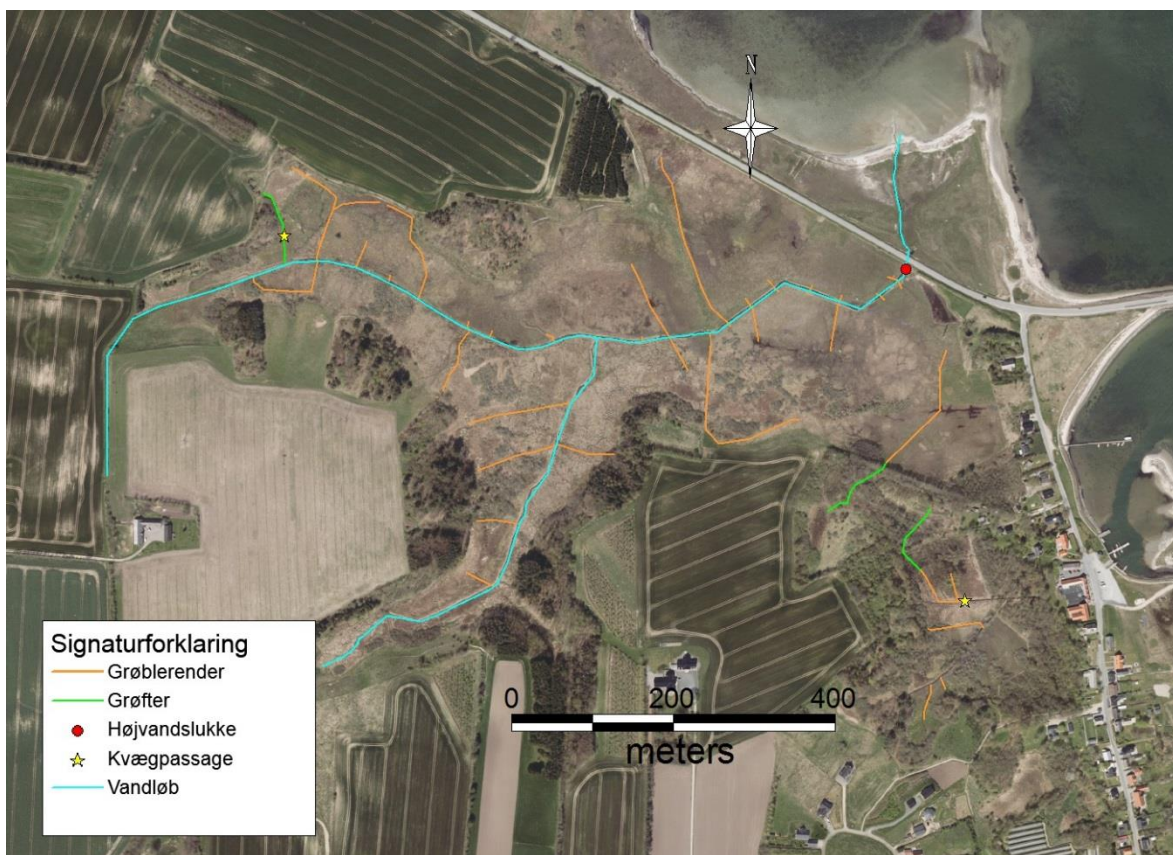
ELSEBET BONDGAARD
T: 96848447
E: ebo@struer.dk

HYDROLOGIFORBEDRENDE TILTAG I HELLERØD KÆR IFM. RIGKILDE LIFE

Struer Kommune ønsker at etablere et antal grøblerender og tre mindre grøfter i Hellerød Kær, samt at etablere et højvandslukke i udløbet af Egebjerg Bæk. Hellerød Kær er beskyttet mose og Egebjerg Bæk er et beskyttet vandløb.

Projektet er en del af realiseringen af kommunens Natura 2000-handleplan 2016-2021 for Natura 2000-området nr. 28 Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Projektets beliggenhed fremgår af nedenstående kort.

Kort med angivelse af projektplacering

Afgørelse efter Naturbeskyttelsesloven

Der meddeles hermed dispensation efter § 65 jfr. § 3 i Lov om naturbeskyttelse (beskyttet natur)¹ til etablering hydrologiforbedrende tiltag (grøblerender, 3 grøfter og et højvandlukke) i Hellerød Kær, da det vurderes, at tiltagene vil forbedre naturtilstanden i kæret og at Egebjerg Bæk ikke vil blive påvirket væsentligt.

Dispensationen er meddelt på følgende vilkår:

- Grøblerender, grøfter og højvandslukke skal etableres i overensstemmelse med projektforslaget, og med de dimensioner, der er beskrevet i ansøgningen.
- De kortlagte områder med habitatnatur rigkær 7320 må ikke beskadiges ifm. med anlægsarbejdet. Det indebærer, at der ikke må køres i kerneområder med sumphullæbe. Disse områder skal markeres med landmålestokke.
- Struer Kommune skal føre nøje supervision med anlægsarbejdet.
- Der skal udlægges køreplader for at tage hensyn til vegetationen og for at undgå køreskader.
- Der skal anvendes specialmaskiner, der kan køre i våde naturområder uden at forårsage køreskader.
- Anlægsarbejdet skal udføres af entreprenører, der har erfaring med naturpleje og anlægsarbejde i våd natur.
- Grøblerender skal udgraves til 0,3 meter under terræn, med en bundbredde på 30 cm og et skråningsanlæg på 1:1. Afgravet jord skal udplaneres i et ikke over 5 cm tykt lag omkring grønne områderne.
- Grøfterne skal udgraves til 0,5 meter under terræn, med en bundbredde på 50 cm og et skråningsanlæg på 1:1. Afgravet jord skal udplaneres i et ikke over 5 cm tykt lag omkring grønne områderne.
- Anlægsarbejdet må ikke give anledning til transport af sand og mudder til vandløbet Egebjerg Bæk.
- Projektet må ikke medføre øget udvaskning af okker til vandløbet.
- Struer Kommune har ansvar for vedligeholdelse og tilsyn med højvandslukket

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra dette brev dato.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet.

Afgørelsen annonceres på Struer Kommunens hjemmeside den 5. september 2018.

¹ LBK nr 934 af 27/06/2017

Sagsredegørelse

Hellerød Kær ligger indenfor Natura 2000-område (nr. 28 "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø") og 17 ha af den 30 ha store mose er kortlagt som habitatnaturtypen rigkær 7230 (se bilag 1). Det er Struer Kommunes opgave at sikre den særlige rigkærsnatur, samt at arbejde for at arealet med rigkær udvides.

Hellerød Kær indgår som en del af EU RigKilde Life-projektet (LIFE14 NAT/DK/000606), der gennemføres i perioden 2015-2020, og som har til formål af sikre samt forbedre naturtilstanden i rigkær og kildevæld.

Hellerød Kær er beskyttet mose og Egebjerg bæk er beskyttet vandløb efter naturbeskyttelseslovens §3 (se bilag 1).

Hellerød Kær defineres som et ekstremrigkær og disse er sjældne i Struer Kommune såvel som resten af landet. Rigkær og ekstremrigkær er grundvandsfødt naturtyper. Rigkærs naturtypen tåler ikke stillestående overfladevand eller at blive oversvømmet med saltholdigt vand.

Kærets lodsejere dannede i 2005 Hellerød Kær Naturplejeforening og i samarbejde med Ringkøbing Amt og Struer Kommune blev der igangsat pleje. Der er ryddet pilekrat, tagrør og kærret afgræsses i dag af 30 køer af racen galloway.

Trods plejeindsatsen er der stadig store dele af kærret, som er forsumpet og hvor den karakteristiske rigkærsvvegetation mangler. Projektets formål er at øge naturkvaliteten i Hellerød Kær ved gennemførelse af tiltag, som kan udbrede og forbedre forholdene i området for de to habitatnaturtyper: Rigkær og Kildevæld.

Struer Kommune har gennem et år undersøgt kærets vandforhold (hydrologi), som ikke er optimal for kærets plantesamfund. Kærret er for vådt og skal kunne afvande overfladevandet mere effektivt end i dag, således at indstrømmende grundvand bliver det primære vand, der står tilbage i kærret. Der skal derfor etableres grøblerender og laves 3 mindre grøfter i kærret, så stillestående overfladevand bedre kan afledes. Der skal desuden etableres et højvandsslukke ved Jegindøvej således at indstrømning af fjordvand fra Limfjorden forhindres, hvilket vil sikre at den kortlagte 7230 habitat-rigkær ikke oversvømmes og ødelægges.

Kærret er blevet grundigt undersøgt af konsulenter (fra NIRAS og WatsonC), der er eksperter indenfor samspillet mellem grundvand, overfladevand og naturtypen rigkær. På baggrund af disse undersøgelser har konsulenterne anbefalet og anvist, hvor der i Hellerød Kær bør etableres grøblerender og grøfter (se bilag 2 konsulentrapport).

Som en del af undersøgelserne har HabitatVision i sommeren 2017 lavet en grundig botanisk kortlægning, som bl.a. har kortlagt særlige værdifulde naturområder i kærret (Hotspots se bilag 1). Den botaniske kortlægning har indgået i hydrologieksperternes analysearbejde. De botaniske hotspots vil ikke blive berørte af anlægsarbejdet. Der vil f.eks. ikke blive kørt i kerneområderne med f.eks. sumphullæbe. Nogle er grøblerenderne har til hensigt at sikre de botaniske hotspots og er derfor anlagt tæt ved eller indenfor hotspots.

Der udgraves et antal grøfter og grøblerender af varierende dybde og længder for at lede overfladevand til vandløbet Egebjerg Bæk, der gennemløber den centrale del af kærret.

Grøfterne og grøblerenderne har meget varierende længde. Nogle er meget korte, da deres primære funktion er at gennembryde banketterne af oprenset materiale langs de eksisterende vandløb og grøfter. Andre grøfter har til formål at aflede overfladevand fra arealer, hvor der ikke for nuværende er etableret grøfter, disse har generelt større længde. En del af arbejderne er at oprense eksisterende grøfter.

Grøfter og grøblerender er af ganske begrænsede dimensioner, se eksempel nedenfor.

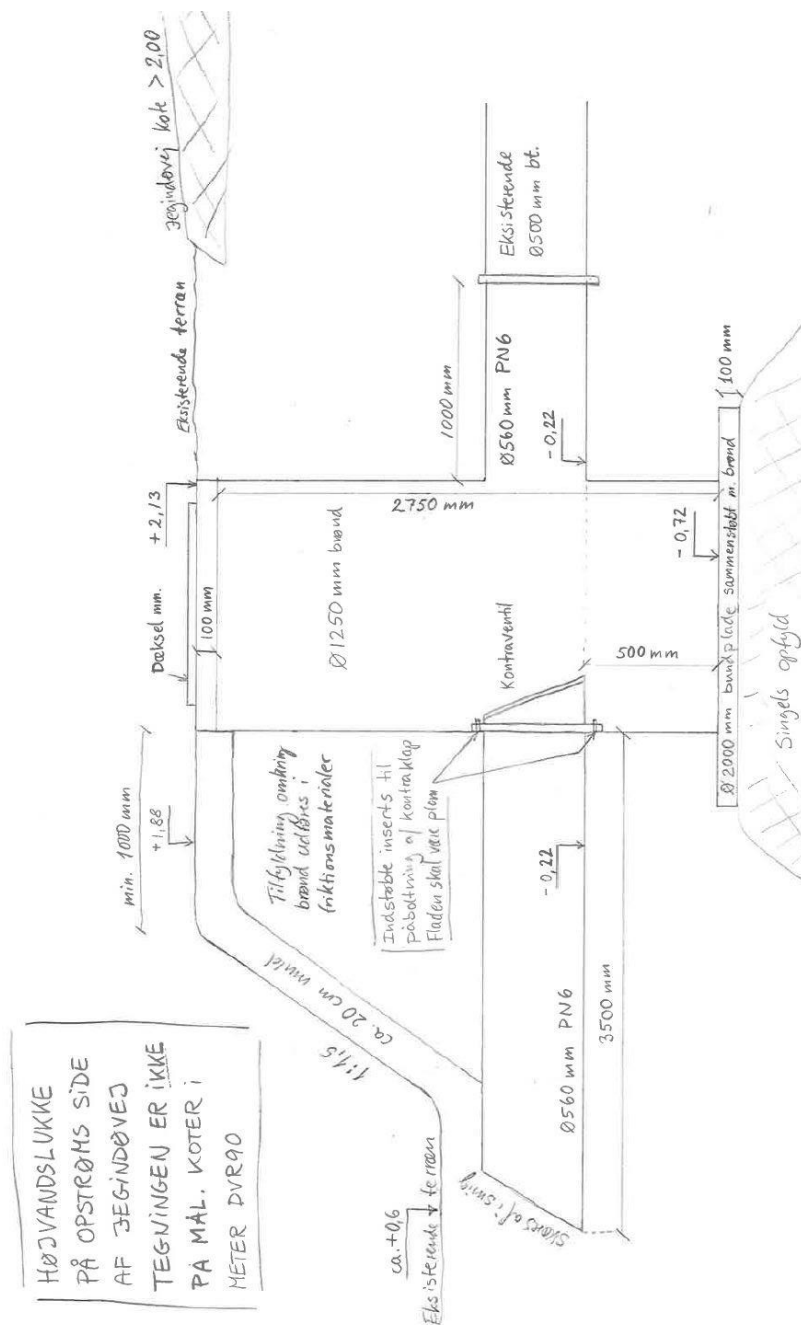

Grøfterne udgraves til 0,5 meter under terræn, med en bundbredde på 50 cm og et skråningsanlæg på 1:1. Afgravet jord udplaneres i et ikke over 5 cm tykt lag omkring grøfterne.

Grøblerender udgraves til 0,3 meter under terræn, med en bundbredde på 30 cm og et skråningsanlæg på 1:1. Afgravet jord udplaneres i et ikke over 5 cm tykt lag omkring grøblerenderne.

Der etableres 2 passager for kvæg i en af de nye grøfter og i en grøblerende. Ved passagen lægges skråningsanlægget ned 1:5 over en 5 meter lang strækning, centreret omkring dyrenes veksel. Afgravet jord udplaneres omkring grøften efter samme retningslinjer som for etablering af grøfter. Der skal udlægges stabilt materiale ved overgangen som sikrer, at overgangen bliver stabil nok til at dyrene ikke synker i og beskadiger grøften.

I vandløbet Egebjerg Bæk på opstrøms side af Jegindøvej etableres et højvandslukke. Brønden placeres således at det bliver en del af vejskråningen, hvorved den opnår den fornødne stabilitet til at holde vandpresset fra fjordsiden ved højvande. Dækslet dimensioneres således, at det er muligt at køre hen over det. Princippet for etablering af brønden, inkl. koter og dimensioner er vist på nedenstående figur.

Billederne nedenfor er taget i de områder, hvor der skal laves render. Billederne viser forsumpningen og den skadelige effekt på vegetationen (andemad og høje tagrør dominerer vegetationen).

Vurdering

Beskyttet mose

Projektet udføres med henblik på at sikre samt forbedre naturtilstanden i det § 3 beskyttede rigkær. Oversvømmelser med saltholdig fjordvand og forsumpning har i dag en negativ påvirkning på rigkærets naturtilstand. Det vurderes, at etablering af grøblerender, grøfter og et højvandslukke vil forbedre naturtilstanden dels ved af aflede overfladevand, så grundvand bliver det primære vand, der står tilbage i kæret, og dels ved at rigkæret ikke oversvømmes med saltholdigt fjordvand.

Da de hydrologiforbedrende tiltag vurderes at give anledning til en bedre naturtilstand er det muligt at give dispensation efter naturbeskyttelsesloven til projektet.

Beskyttet vandløb

Det lille vandløbssystem Egebjerg Bæk udspringer fra drænrør og har et opland på ca. 200 ha, som primært udgøres af landbrugsjorde. Vandløbet fødes også af grundvand i dets løb gennem kæret. Etablering af grøblerender og tre relativt korte grøfter vil øge tilledningen af overfladevand til Egebjerg Bæk i et meget beskedent omfang. Det vurderes, at det ekstra overfladevand, som vil blive tilledt Egebjerg Bæk, ikke vil kunne give anledning til en negativ påvirkning af vandløbet.

Grøblerender og grøfter etableres i relativt fladt terræn, hvorfor det er vurderet, at render og grøfter ikke vil give anledning til en væsentligt forøget tilførsel af sand og jord til Egebjerg Bæk.

Etablering af et højvandslukke vil mindske vandløbets saltvandspåvirkning, hvilket vil have en positiv effekt på vandløbets økologiske tilstand. Højvandslukket vil kun i højvandssituationer kunne hindre dyrs og planters spredning. Højvandslukket vil dog kun kortvarigt være lukket og det vil kun ske få gange om året. Det er derfor Struer Kommunes vurdering, at højvandslukket ikke vil påvirke dyrs og planters mulighed for spredning væsentligt. Grundet vandløbets dårlige fysiske forhold og med baggrund i fiskeundersøgelser, er det Struer Kommunes vurdering at Egebjerg Bæk ikke fungerer som yngel- eller opgangsvandløb for fisk og at et højvandslukke derfor ikke vil kunne påvirke vandløbets fisk.

På baggrund af ovenstående er det Struer Kommune vurdering, at etablering af grøblerender, tre grøfter og et højvandslukke ikke vil påvirke Egebjerg Bæks tilstand eller påvirke muligheden for hvorvidt der kan ske målopfyldelse i Egebjerg Bæk. Det er desuden Struer Kommunes vurdering, at det ikke vil være muligt at forbedre vandløbets fysiske forhold uden at påvirke Natura 2000-rigkæret negativt. Det vil f.eks. ikke være muligt at restaurere vandløbet ved genslyngning og hævnning af vandløbsbunden, dels på grund af de ringe faldforhold men primært på grund af at en vandløbsrestaurering vil kunne medføre at rigkæret vil blive oversvømmet med næringsrigt vandløbsvand, som vil kunne ødelægge rigkæret.

Vurdering i forhold til internationalt beskyttede arter (Habitatdirektivets bilag IV-arter)

Der må ikke gives tilladelse til projekter, hvis indgreb forsættligt kan forstyrre eller skade arter eller bestande nævnt i direktivets bilag IV, eller hvis indgrebet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arterne.

Følgende arter kan tænkes at forekomme i Struer Kommune.

- Spidssnudet frø
- Stor vandsalamander
- Strandtudse
- Odder
- Birkemus
- Småflagermus
- Markfirben

Struer Kommune har kendskab til at spidssnudet frø og muligvis odder lever i Hellerød Kær. Det er også muligt at strandtudse kan være tilknyttet et mindre vandhul i kæret.

Etablering af grøblerender og grøfter vil udelukkende lede næringsrigt overfladevand væk fra kæret, men vil ikke have en væsentlig drænende effekt på kæret, som fortsat vil være meget våd, da kæret gennemstrømmes af grundvand. Leveforholdene for odder, spidssnudet frø og strandtudse vil således ikke blive påvirket, og projektet vil derfor ikke kunne påvirke deres yngle- eller rasteområder.

De øvrige bilag IV-arter lever ikke i våde kær, og vil derfor ikke kunne påvirkes af projektet.

Natura 2000

Projektet udføres med henblik på at forbedre hydrologien i et rigkær i Natura 2000-område nr. 28. Natura 2000-plan og handleplan for området forpligter kommunen til at sikre samt forbedre rigkærets tilstand.

Det vurderes at projektet vil være med til at sikre samt forbedre Natura 2000-rigkærets tilstand og således bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for Natura 2000-område N28 "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø".

Det fremgår af habitatbekendtgørelsen² at før der træffes afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning

Nærværende projekt er direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning. Projektet er derfor ikke omfattet af habitatbekendtgørelsens vurderingskrav.

² Bekendtgørelse 2016-06-27 nr. 926
om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Klage og søgsmålsvejledning

Der kan klages over kommunens dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 78.

Klageberettiget er:

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der er 4 ugers klagefrist efter offentliggørelsen af afgørelsen. En klage skal derfor være indgivet senest 3. oktober 2018 kl. 23.59.

Du klager via Klageportalen, som du finder via www.nmkn.dk, www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Struer Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for borgere og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Struer Kommune. Hvis Struer Kommune fastholder afgørelsen, sender Struer Kommune klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Struer Kommune, Plan og Miljø, Østergade 11-15, 7600 Struer eller til teknisk@struer.dk. Skriv venligst journalnummeret i emnefeltet. Struer Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes. Kommunen sender via klageportalen kommunens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter til Miljø- og Fødevareklagenævnet, vedhæftet den påklagede afgørelse og de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse. Se betingelserne for at blive fritaget på www.nmkn.dk.

Ønsker du afgørelsen prøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter offentliggørelsen.

Har du spørgsmål til denne afgørelse skal du være meget velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Elsebet Bondgaard

Kopi er sendt til:

Berørte lodsejere

Myndigheder og interesseorganisationer:

Miljøstyrelsen
Miljøstyrelsen, Midtjylland
Fiskeristyrelsen, Fiskeriinspektoratet Vest
Danmarks Naturfredningsforening
Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen
Dansk Ornitologisk Forening
Danmarks Sportsfiskerforbund

Struer Kystfiskerforening af 1990
Dansk Entomologisk Forening,
Friluftsrådet

Slots- og Kulturstyrelsen
Holstebro Museum
Jagtforeningerne i Struer kommune

mst@mst.dk
mjy@mst.dk
mail@fisk-st.dk
dn@dn.dk; dnstruer-sager@dn.dk
dbf.oestjylland@gmail.com
natur@dof.dk; struer@dof.dk
post@sportsfiskerforbundet.dk
lbt@sportsfiskerforbundet.dk
formand@skf1990.dk
def@entoweb.dk
limfjordsyd@friluftsradaet.dk
aji-7600@webspeed.dk
post@slks.dk
mette.klingenberg@holstebro-museum.dk
frands.jensen@altiboxmail.dk

Bilag 1: Projektkort med § 3 beskyttet natur, habitattrigkær 7230 og hotspots

Bilag 2: Konsulentrapport

Er vedhæftet afgørelsen i separat dokument